III.37. ÎNȚELEG CE ASCULT/CITESC – LITERAȚIE ȘI GÂNDIRE CRITICĂ

a) ***Denumire program avizat*: Înțeleg ce ascult/citesc – literație și gândire critică**
b) ***Grup țintă:*** personal didactic de predare din învățământul preuniversitar – preșcolar, primar și gimnazial
c) ***Criterii curriculare:***
   i) *Notă argumentativă/justificativă,* de fundamentare a programului avizat (descriere succintă)

Studiile internaționale de măsurare a randamentului învățării la elevi ne indică prezența României pe ultimele locuri în toate clasamentele (TIMSS; PIRLS; PISA). Îngrijorător este faptul că această poziţie se păstrează constant de la o evaluare la alta, fără nicio tendință ascendentă. Raportul național PISA din 2022 arată că elevii întâmpină dificultăți de rezolvare a sarcinilor de lectură pe următoarele procese cognitive: accesare și extragere informații din text; căutare și selectare de text relevant; reprezentarea semnificației literale; integrarea și generarea de inferențe; evaluarea calității și credibilității textului.

Rezultatele atrag atenția asupra nevoilor de demersuri didactice orientate pe competențe și nu pe cunoștințe, cu accent pe dezvoltarea proceselor de gândire. Acest lucru se referă la competențele pe care cadrele didactice ar trebui să le aibă pentru disciplina/disciplinele predate, astfel încât să-i poată angaja pe copii/elevi într-o învățare autentică, prin care aceștia să-și formeze abilități de gândire în profunzime, astfel încât să înțeleagă ce ascultă și ce citesc. S-a constatat faptul că programele corespund cerințelor actuale, însă este nevoie de exercițiu pentru a le pune în practică așa cum este necesar. Lucrul pentru înțelegerea textului este o necesitate. Este important să se lucreze atât cu texte literare, cât și cu texte nonliterare, așa cum sunt cele pe care copiii/elevii le întâlnesc în viața de zi cu zi. Studiile în domeniul literației dovedesc necesitatea intervenției din perioada educației timpurii. Cu cât mai devreme, cu atât rezultatele sunt mai bune pe termen lung. Necesitatea prezentului program de formare se bazează pe concluzii ce reies din următoarele cercetări: Studiul Internațional privind Procesul de Predare-Învățare inițiat de OECD (Teaching and Learning International Survey – TALIS), Raportul național PISA 2022, Formarea profesorilor: un proiect de țară cu miză dublă elaborat de către Florence Mihaela Singer, Curriculum (re)design – A series of thematic reports from the OECD Education 2030 project, dar și pe analiza răspunsurilor la chestionarul aplicat cadrelor didactice din învățământul preuniversitar.

Pentru o imagine reală asupra nevoilor de formare reală ale profesorilor, Asociația InfinitEdu a realizat un sondaj de opinie în format Google Forms. 150 de profesori din România au răspuns chestionarului. Din analiza răspunsurilor se pot observa nevoile pe care le au din punct de vedere al pregătirii continue, astfel încât să poată face față provocărilor.

În concluzie, formarea competențelor cheie ale elevilor se poate face doar cu profesori foarte bine pregătiți. Din formarea profesională continuă a profesorilor nu poate lipsi preocuparea pentru dezvoltarea competențelor de literație, astfel încât aceștia să poată interveni eficient în reducerea fenomenului de analfabetism funcțional cu care ne confruntăm.

Prin urmare, considerăm îndreptățită inițiativa de a propune profesorilor cursul de formare continuă, *Înțeleg ce citesc – literație și gândire critică* supus avizării prin prezenta solicitare, pentru ca aceștia, la rândul lor, să poată să faciliteze la preșcolari premisele pentru citit-scris și formarea la elevi a unor competențe-cheie vitale pentru viitor.

ii) Informații generale

Nr. crt.	Domeniul tematic al programului	Denumirea programului	Grup țintă	Formă de organizare	Nr. total de ore	Distribuția nr de ore/ forme de organizare			Coordonator program
						Față-în-față	*Online sincron*	*Online asincron*	
37	21.Dezvoltarea competențelor de literație, gândire critică și creativă	*Înțeleg ce ascult/citesc – literație și gândire critică*	Personal didactic de predare din învățământul preuniversitar: preșcolar, primar și gimnazial	Blended learning	25	17	-	8	profesor metodist Felican Leontina

iii) Scopul programului:

Programul de formare intitulat: *Înțeleg ce ascult/citesc – literație și gândire critică* își propune să vină în sprijinul profesorilor pentru învățământ preșcolar, primar și gimnazial pentru a facilita formarea premiselor pentru citit-scris la preșcolari și dezvoltarea la elevi a competențelor de literație, gândire critică și creativă, respectiv a competențelor ce țin de alfabetizarea funcțională.

Programul de formare este, prin scopul și obiectivele sale, în concordanță cu toate prioritățile politicilor și strategiilor naționale de dezvoltare a educației stabilite de către Ministerul Educației, precum și principiilor de politică educațională și principiilor curriculare.

iv) Competențe formate/dezvoltate:

- ✓ perfecționarea competențelor profesorilor pentru învățământ preșcolar, primar și gimnazial, astfel încât aceștia să folosească strategii de învățare optime pentru a forma premisele pentru citit-scris la preșcolari și pentru a dezvolta la elevi competențe de înțelegere în profunzime a unui text citit – alfabetizare funcțională;
- ✓ dezvoltarea abilităților de evaluare a competențelor de literație ale elevilor (tip PISA, PIRLS), prin instrumente specifice;
- ✓ folosirea de abordări inovatoare la preșcolar și primar: metode și tehnici specifice celor cinci Arii de intervenție în literație: Conștientizare fonologică și fonemică, Decodare, Vocabular, Fluență, Comprehensiune.

v) Locație de desfășurare:

- Pentru componenta online: Platforma Google Workspace for Education Fundamentals activă pe domeniul ccdbn.ro al CCD BN;
- Pentru componenta față-în-față: Casa Corpului Didactic Bistrița-Năsăud sau unități de învățământ din județ.

vi) Plan de învățământ program avizat:

Nr. crt.	Denumire modul/temă	Nr. total ore/ modul/ temă	Distribuție nr de ore/pe formă de organizare		
			Față-în-față	*Online sincron*	*Online asincron*
1.	De ce citim? Ce citim? Cum citim? Cum creștem motivația pentru lectură?	7	5	-	2
2.	Evaluarea competențelor de literație	4	2	-	2
3.	Metode și tehnici specifice celor cinci Arii de intervenție în literație: Conștientizare fonologică și fonemică, Decodare, Vocabular, Fluență, Comprehensiune.	14	10	-	4
Nr. total ore/program avizat		25	17	-	8

vii) Modalități de evaluare a formabililor: portofoliul de evaluare finală, jurnal de învățare, chestionar de autoevaluare aplicat la finalul activităților de curs.

d) Resurse umane

i) Formatori implicați

- POPIȚAN Adriana - studii universitare, Psihologie, atestat de formator, Cod COR 242401, seria K, nr. 0013415O;
- PALAGE Cristina Maria, studii universitare, Facultatea de Psihologie și științe ale educației, atestat de formator, cod Cor 242401, seria K, nr. 00134147.
- FLOREAN Smaranda - studii universitare, specializarea pedagogia învățământului primar și preșcolar, atestat de formator seria B, nr.012888.

ii) Coordonatorul programului: profesor metodist CCD BN, FELICAN Leontina

e) Criterii economice:

i) Numărul de formabili prognozați/an școlar 2026-2027: 25

ii) Costul programului: 200 lei

iii) Costul estimat al unei ore de formare pentru fiecare participant: 8 lei/oră/formabil

iv) Forma de finanțare: venituri proprii / buget de stat